

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 października 2017 r., sprostowaną postanowieniem z dnia 23 listopada 2017 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił J. B. (1) prawa do zasiłku chorobowego za okres od 6 września 2017 r. do 30 września 2017 r.

Decyzją z dnia 17 października 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił J. B. (1) prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 1 października 2017 r. do dnia 30 października 2017 r.

W uzasadnieniu obu ww. decyzji organ wskazał, że zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego oraz zaznaczył, że z posiadanej dokumentacji wynika, iż ubezpieczony nie podlegał ubezpieczeniu chorobowemu w okresie pełnienia służby w Izbie Celnej w S., w związku z czym nie ma prawa do zasiłku chorobowego.

J. B. (1), składając odwołanie od ww. decyzji, wniósł o ich zmianę poprzez przyznanie mu prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 6 września 2017 r. do dnia 30 października 2017 r. Odwołujący podniósł, że zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2013 r. (sygn. I UK 125/13) ocena przysługiwania funkcjonariuszowi Służby Celnej prawa do zasiłku chorobowego po zwolnieniu ze służby powinna być dokonana z uwzględnieniem zasady równego traktowania ubezpieczonych. Nadto zaznaczył, iż uzasadnione jest zastosowanie wykładni systemowej do interpretacji art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej, zwłaszcza, że zgodnie z art. 13 pkt 12 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych funkcjonariusze S. (...) na czas służby podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu, a niezdolność do pracy ubezpieczonego powstała jeszcze przed zwolnieniem ze służby.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania w całości wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska. Na rozprawie w dniu 6 kwietnia 2018 r. pełnomocnik odwołującego złożył wniosek o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. B. (1) był funkcjonariuszem celnym w Izbie Administracji Skarbowej w S.. Jego stosunek służbowy ustał z dniem 31 sierpnia 2017 r.

Niesporne, a nadto dowód: pismo I. (...) w S. z dnia 25 września 2017 r. – akt organu (nienumerowane karty);

W okresie od dnia 1 czerwca 2017 r. do dnia 30 października 2017 r. J. B. (2) był niezdolny do pracy.

Niesporne, a nadto dowód: (...) koperta k. 22 oraz akta organu (nienumerowane karty);

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Przedstawiony powyżej stan faktyczny pozostawał w całości bezsporny, spór dotyczył natomiast tego, czy ubezpieczony w ww. okolicznościach spełniał przesłanki do uzyskania prawa do zasiłku chorobowego.

W myśl art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 1368, zwanej dalej ustawą zasiłkową) zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

Zgodnie zaś z treścią art. 7 ustawy zasiłkowej zasiłek chorobowy przysługuje również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała: nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego lub nie później niż w ciągu 3 miesięcy od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego - w razie choroby zakaźnej, której okres wylegania jest dłuższy niż 14 dni, lub innej choroby, której objawy chorobowe ujawniają się po okresie dłuższym niż 14 dni od początku choroby.

Odwołujący swoje stanowisko opierał na poglądzie wyrażonym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2013 r. (sygn. I UK 125/13), zgodnie z którym ocena przysługiwania funkcjonariuszowi Służby Celnej prawa do zasiłku chorobowego po zwolnieniu ze służby powinna być dokonywana z uwzględnieniem zasady równego traktowania ubezpieczonych, a ponieważ zasiłek chorobowy wypłacany po ustaniu ubezpieczenia jest świadczeniem o charakterze wyjątkowym i bez ekwiwalentu w składce na ubezpieczenie chorobowe, należałoby rozważyć taką wykładnię art. 6 ustawy zasiłkowej w zw. z art. 13 pkt 12 ustawy systemowej (ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych), że funkcjonariusz celny może nabyć prawo do zasiłku chorobowego po zakończeniu służby, jeżeli niezdolność do pracy powstała w okresie jej trwania. Podkreślenia wymaga przy tym, iż Sąd Najwyższy w ww. wyroku nie prezentuje stanowczego stanowiska, a jedynie dopuszcza możliwość określonej interpretacji przepisów pozostawiając ich wykładanie Sądowi Okręgowemu, którego wyrok na skutek kasacji podlegał uchyleniu.

Przechodząc do analizy argumentacji zawartej w uzasadnieniu ww. wyroku Sądu Najwyższego, Sąd orzekający w niniejszej sprawie stoi jednak na stanowisku, iż art. 13 ustawy systemowej wskazuje, w jakich okresach osoby fizyczne podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu - w spornym okresie przepis ten w punkcie 12 odnosił się do funkcjonariuszy celnych i zakreślał okres od dnia nawiązania stosunku służby do dnia zwolnienia ze służby. Przepis ten nie stanowi natomiast podstawy podlegania ubezpieczeniu chorobowemu, a wyznacza jedynie okres podlegania ubezpieczeniom społecznym z danego tytułu i to tylko wtedy, jeżeli obowiązek podlegania wynika z przepisów wcześniejszych. Zaakceptowanie poglądu przeciwnego skutkowałoby bowiem przyjęciem, że art. 11 ust. 1 i 2 ustawy systemowej dotyczący podlegania ubezpieczeniu chorobowemu (obowiązkowemu i dobrowolnemu) pozostaje w istocie zbędny, skoro art. 13 miałby regulować nie tylko okresy podlegania ubezpieczeniu, ale także podstawę podlegania temu ubezpieczeniu.

Niezależnie jednak od powyższego, w ocenie Sądu orzekającego decyzja organu pozostaje błędna, albowiem okres służby winien zostać na gruncie niniejszej sprawy potraktowany jako tożsamy z okresem podlegania ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu pozostawania w stosunku pracy.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 września 2014 r. (sygn. I UZP 2/14), rozpoznając sprawę niejako analogiczną do niniejszej sprawy, tj. sprawę byłego sędziego, który stał się niezdolny do pracy przed zrzczeniem się urzędu, pozostający w służbowym stosunku pracy sędziowie nie są generalnie wyłączeni z podlegania powszechnemu systemowi ubezpieczeń społecznych, a nie nabywają jedynie prawa do tych ustawowo określonych świadczeń z ubezpieczenia społecznego, które wyłącza pragmatyka służbowa, tj. prawa do emerytury lub renty z tytułu pracy na stanowisku sędziego, albowiem przysługuje im prawo do uposażenia w stanie spoczynku. Ponadto sędziowie nie korzystają z innych tradycyjnie przypisanych do sfery ubezpieczeń społecznych świadczeń określonych w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, uzyskiwanych w razie niemożności wykonywania pracy z innych przyczyn niż choroba, a także zasiłków z ubezpieczenia społecznego, jednakże w ich miejsce przysługuje im od pracodawcy, przez okres przewidziany w przepisach prawa ubezpieczeń społecznych, prawo do wynagrodzenia w wysokości tych świadczeń lub zasiłków (art. 94 §1, 2 i 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych). Sąd Najwyższy akcentował, że sędziowie są więc wyłączeni z możliwości uzyskania tylko tych świadczeń wynikających z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych, które pod postacią innych, niejako zamiennych świadczeń, jak uposażenie w stanie spoczynku lub wynagrodzenie, wypłacanych w miejsce świadczeń uzyskiwanych w razie niemożności wykonywania pracy z innych przyczyn niż choroba, określonych w przepisach o świadczeniach z ubezpieczenia społecznego oraz zasiłków z ubezpieczenia społecznego – gwarantują im pragmatyki służbowe. Wynika z tego, że wyłączenie możliwości uzyskania świadczeń z ubezpieczenia chorobowego

odnosi się tylko do okresu trwania stosunku służbowego. Jeżeli doszło do rozwiązania albo wygaśnięcia stosunku służbowego sędziego – od wynagrodzenia wypłacanego sędziemu w okresie służby, od którego nie odprowadzono wcześniej składki na ubezpieczenia społeczne, przekazuje się składkę do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przewidzianą za ten okres w przepisach o ubezpieczeniu społecznym (art. 91 §10 ww. ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych). Okres pełnienia służby sędziowskiej jest wówczas traktowany jako okres zatrudnienia w sądzie, czyli jako okres pozostawania w stosunku pracy. Sąd Najwyższy podkreślił również, że innymi słowy, po rozwiązaniu stosunku służbowego, okres pełnienia przez sędziego służby zostaje zrównany z innymi stosunkami zatrudnienia gwarantującymi pełną ochronę ubezpieczeniową, bo pracownicy podlegają obowiązkowo wszystkim ubezpieczeniom społecznym, w tym chorobowemu. W konsekwencji niezdolność byłego sędziego do pracy powstała przed rozwiązaniem stosunku służbowego musi być traktowana jak powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu pozostawania w stosunku pracy, co uzasadnia prawo do zasiłku chorobowego po myśl art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej. Sąd Najwyższy zaakcentował nadto, iż takiemu stwierdzeniu nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że od wynagrodzenia sędziego nie odprowadzono składek na ubezpieczenie chorobowe, albowiem zasiłki chorobowe wypłacane w okresie po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego są świadczeniem udzielanym bez ekwiwalentu w tej składce, przysługującym z tytułu spełnienia się ryzyka określonego ogólnie jako „niezdolność do pracy po ustaniu ubezpieczenia”, a celem tego uregulowania jest zabezpieczenie materialne pracownika na wypadek czasowej przeszkody w podjęciu nowego zatrudnienia, ujmowane również jako zabezpieczenie pracownika przed utratą zarobków na wypadek przemijających przeszkód w ich zdobywaniu, wywołanych chorobą. Unormowanie to ma zatem charakter gwarancyjny, ochronny, a sytuacja niezdolnego do pracy byłego sędziego w tym zakresie nie różni się od sytuacji innych osób, którym wypłaca się zasiłki chorobowe po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, choć nie mają one ekwiwalentu w składce na to ubezpieczenie, wobec czego nie ma też żadnych postaw do pozbawienia byłego sędziego gwarancyjnej ochrony ubezpieczeniowej z tytułu prawnie określonego zdarzenia chorobowego po ustaniu stosunku służbowego. Zdaniem Sądu Najwyższego odmienne stanowisko nie tylko pozostawałoby w sprzeczności z art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej, ale stanowiłoby także nieuzasadnioną dyskryminację tej grupy zawodowej, naruszając konstytucyjną zasadę równego traktowania obywateli (art. 32 Konstytucji RP) w zakresie konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego (art. 67 Konstytucji RP).

W ocenie Sądu zaprezentowany powyżej wywód zasługuje na aprobatę, a argumenty w nim zawarte znajdują analogiczne zastosowanie do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, w której ustalenia prawa do zasiłku chorobowego domaga się były celnik za okres, w którym nie pozostawał już w stosunku służby, a który rozpoczął się jeszcze w trakcie trwania służby. Podkreślenia wymaga, iż w trakcie trwania stosunku służby odwołujący się funkcjonariusz celny nie był całkowicie wyłączony z systemu ubezpieczeń społecznych, podlegał bowiem obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym (art. 6 ust. 1 pkt 18 a ustawy zasiłkowej w brzmieniu obowiązującym w spornym zakresie), a okres służby był wliczany do stażu uprawniającego do emerytury lub renty. Odwołujący nie nabywał natomiast tych świadczeń z ubezpieczenia społecznego, które wyłączała pragmatyka służbowa, np. zasiłku chorobowego, bo za czas choroby otrzymywał uposażenie, co regulował art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. ustawy o Służbie Celnej. Z ubezpieczenia społecznego nie otrzymywał zatem tylko tych świadczeń, które pod postacią innych świadczeń zastępowały mu pragmatyki służbowe. Wyłączenie możliwości uzyskania świadczeń z ubezpieczenia chorobowego odnosiło się przy tym tylko do okresu trwania stosunku służbowego, a odwołujący domaga się prawa do zasiłku chorobowego za późniejszy okres. Nie sposób również tracić z pola widzenia, że niezdolny do pracy z uwagi na chorobę były celnik, nie ma możliwości zarobkowania, a pozbawianie go w takiej sytuacji (zachorowania jeszcze w trakcie trwania służby) prawa do zasiłku po ustaniu służby, budziłoby wątpliwości natury konstytucyjnej, o których wypowiedział się również w ww. uzasadnieniu Sąd Najwyższy. Dodatkowo podkreślenia wymaga, iż obecnie do art. 4 ust. 3 ustawy zasiłkowej dodano pkt 5 przyznający od pierwszego dnia ubezpieczenia chorobowego prawo do zasiłku chorobowego funkcjonariuszom Służby Celnej, którzy przyjęli propozycję pracy na podstawie art. 165 ust. 7 i art. 167 ust. 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej i stali się pracownikami w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej. Zwolnienie z konieczności wyczekiwania okresu 30 dni (wymóg taki obowiązuje zwykłych pracowników rozpoczynających zatrudnienie w ramach

stosunku pracy - art. 4 ust. 1 ustawy zasiłkowej) także wskazuje na to, że okres służby został potraktowany przez ustawodawcę jako okres zrównany z okresem podlegania ubezpieczeniu chorobowemu w ramach stosunku pracy.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił w pkt I wyroku zaskarżone orzeczenie w sposób wskazany w sentencji wyroku.

W pkt II wyroku zawarte zostało orzeczenie o kosztach procesu. Jego podstawę stanowił art. 98 k.p.c. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przegrał proces w zakresie dwóch decyzji, stąd winien zwrócić ubezpieczonemu poniesione przez niego koszty, na które składało się wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika (180 zł x 2) ustalone w oparciu o stawki określone w § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity - Dz. U. z 2018 r., poz. 265) – w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia odwołania.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...),

3. (...).

14.05.2018 r.